

Arş. Gör. Sezen Dilege KAYI
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ticaret Hukuku Anabilim Dalı

**ŞİRKETLER TOPLULUĞUNDA
TOPLULUK MENFAATİ KAVRAMI VE
HÂKİMİYETİN KULLANILMASINA OLAN
ETKİSİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XVII
Giriş.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞİRKETLER TOPLULUĞUNUN YAPISINA GENEL BAKIŞ

I. KAVRAMSAL OLARAK ŞİRKETLER TOPLULUĞU VE ŞİRKETLER TOPLULUĞU DÜZENLEMELERİNİ GEREKTİREN NEDENLER.....	5
A. Şirketler Topluluğu Kavramı.....	5
B. Benzer Kavramlarla Karşılaştırılması	8
1. Konzern.....	8
2. Holding	10
3. Birleşme.....	13
C. Şirketler Topluluğu Düzenlemelerini Gerekli Kılan Nedenler	14
II. ŞİRKETLER TOPLULUĞUNUN YAPISI	16
A. Şirketler Topluluğunun Hukuki Niteliği.....	16
B. Şirketler Topluluğunun Unsurları.....	19
1. Genel Olarak	19
2. Belirli Sayıda Ticaret Şirketi.....	20
a. Şirket Türleri Açısından	20
b. Şirket Sayısı Açısından	22
c. Teşebbüs Kavramı.....	26
3. Hâkimiyet	32

a. Kavramsal Olarak Hâkimiyet.....	32
b. Hâkimiyetin Görünüş Şekilleri	33
c. Hâkimiyet Türleri.....	35
(1) Doğrudan Hâkimiyet – Dolaylı Hâkimiyet.....	35
(2) Tek Başına Hâkimiyet – Birlikte Hâkimiyet – Çoklu Hâkimiyet	38
(3) Tam Hâkimiyet – Kısmi Hâkimiyet.....	42
d. TTK'ye Göre Hâkimiyet Araçları	44
(1) Genel Olarak	44
(2) Pay Sahipliği Yoluyla Hâkimiyet.....	48
i. Oy Haklarının Çoğunluğuna Sahip Olmak (TTK m. 195/1/a-1)	48
ii. Şirket Sözleşmesi Uyarınca Yönetim Organında Karar Alabilecek Çoğunluğu Seçtirme Hakkını Haiz Olmak (TTK m. 195/1/a-2)	57
iii. Bir Sözleşmeye Dayanarak Tek Başına veya Diğer Pay Sahipleriyle Birlikte Oy Haklarının Çoğunluğuna Sahip Olmak (TTK m. 195/1/a-3).....	61
iv. Hâkimiyet Karineleri.....	63
(3) Sözleşmesel Hâkimiyet (TTK m. 195/1-b).....	65
i. Genel Olarak	65
ii. Sözleşmenin Şekli ve Geçerlilik Şartları.....	67
iii. Sözleşmenin Etkisi ve Uygulanacak Hükümler.....	71
(4) Başka Yollarla Hâkimiyet Altında Tutma (TTK m. 195/1-b)	74

İKİNCİ BÖLÜM

ŞİRKETLER TOPLULUĞU BÜNYESİNDEKİ MENFAATLER VE TOPLULUK MENFAATİ KAVRAMI

I. ŞİRKET MENFAATİ KAVRAMI	83
----------------------------------	----

A. Şirket Menfaati Kavramının Somutlaştırılmasında Kabul Edilebilecek Ölçütler	83
B. Şirket Menfaati Kavramını Açıklayan Teoriler	86
1. Genel Olarak	86
2. Pay Sahibi Teorisi (Shareholder Theory)	88
3. Çıkar Grubu Teorisi (Stakeholder Theory)	88
4. Karma Teori	90
C. Şirketteki Çıkar Grupları	91
II. ŞİRKETLER TOPLULUĞU BÜNYESİNDEKİ ÇIKAR GRUPLARI.....	98
III. TOPLULUK MENFAATI	103
A. Genel Olarak Topluluk Menfaati Kavramı.....	103
B. Topluluk Menfaati Kavramının Tarihsel Gelişimi.....	111
1. Willot – Saint-Frères Davası.....	111
2. Rozenblum Kararı.....	113
a. Karara Konu Olay	113
b. Kararda Tespit Edilen İlkeler	114
C. Rozenblum Kararı Sonrası Avrupa Birliği Hukuku'nda Topluluk Menfaatini Merkeze Alan Düzenlemeler	118
1. Genel Olarak	118
2. 1970 tarihli Avrupa Şirketi Tüzüğü Tasarısı.....	120
3. Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 54/3-g Maddesine İlişkin 9. Yönerge Tasarısı	121
4. Forum Europaeum Konzernrecht	123
5. Avrupa Komisyonu'nun 2012 Tarihli Eylem Planı'na Kadar Geçen Süredeki Yenilikler	127
6. Forum Europaeum on Company Groups	130
7. Club des Juristes'in Avrupa Birliği'nde Topluluk Menfaatinin Tanınmasına İlişkin Raporu	132
8. Avrupa Şirketler Hukuku Uzmanları (European Company Law Experts – ECLE)'nin Şirketler Topluluğu Hukuku Reformuna İlişkin Önerisi.....	134

9. Resmi Olmayan Şirketler Hukuku Uzman Grubu (ICLEG)'nun Topluluk Menfaatinin Tanınmasına İlişkin Raporu.....	136
10. Avrupa Şirketler Model Kanunu (European Model Companies Act – EMCA).....	142
D. Topluluk Menfaatini Merkeze Alan Düzenlemelerde Ulaşılan Sonuçlar	145

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
HÂKİMİYETİN GÖRÜNÜM ŞEKİLLERİ VE
TOPLULUK MENFAATİNİN HÂKİMİYETİN
KULLANILMASINA OLAN ETKİSİ

I. HÂKİMİYETİN GÖRÜNÜM ŞEKİLLERİ.....	149
A. Genel Olarak Hâkim Şirketin Bağlı Şirkete Müdahalesi	149
B. Kısmi Hâkimiyette Hâkim Şirketin Bağlı Şirkete Müdahalesi	151
1. Yöneltilme (TTK m. 202/1-a)	151
a. Kavramsal Olarak Yöneltilme.....	151
b. Yöneltilmenin Şekli	154
c. Yöneltilme Kapsamında Kalan İşlemler.....	156
(1) Genel Olarak	156
(2) Topluluk İçi Borçlanmalar	158
(3) Nakit Havuzu (Cash Pooling) Uygulaması	163
(4) Şirketler Topluluğuna Dahil Olmanın Getirdiği Masraflar	165
d. Yöneltilmenin Bağlayıcılığı.....	167
2. Yapısal Nitelikte Kararlar (TTK m. 202/2).....	171
a. Düzenlemenin Niteliği.....	171
b. Hükmün Kapsamına Giren Kararlar	173
c. Bağlı Şirket Bakımından Açıkça Anlaşılabilir Haklı Bir Sebebin Bulunmaması	176

d. İşlemin Hâkimiyetin Uygulanması ile Gerçekleştirilmiş Olması	180
C. Tam Hâkimiyette Hâkim Şirketin Bağlı Şirkete Müdahalesi	182
1. Talimat Kavramı	182
2. Talimatın Şekli	183
3. Talimatın Kapsamı ve Yasak Talimatlar	184
4. Talimatın Bağlayıcılığı	189
II. TOPLULUK MENFAATİNİN HÂKİMİYETİN KULLANILMASINA OLAN ETKİSİ.....	190
A. Genel Hatlarıyla AktG’de Topluluk Menfaati	190
B. TTK’de Topluluk Menfaati	195
1. Tam Hâkimiyette Topluluk Menfaatinin Görünümü	195
2. Kısmi Hâkimiyette Topluluk Menfaati Sorunu.....	197
3. Topluluk Menfaatinin Bağlı Şirket Yöneticilerinin Sorumluluğunun Belirlenmesindeki Rolü	202
a. Genel Olarak	202
b. Tam Hâkimiyet Bakımından	203
c. Kısmi Hâkimiyet Bakımından	208
SONUÇ	219
KAYNAKÇA.....	229